

Avrupa Parlamentosunda İltica Tartışmaları: Siyasi İdeolojilerin Etkisi

Asylum Discussions in the European Parliament: The Impact of Political Ideologies

Nermin AYDEMİR^a

MAKALE BİLGİSİ

<i>Makale Geçmişi</i>	
Başvuru	23 Aralık 2021
Kabul	10 Şubat 2022
Yayın	17 Mart 2022
Makale Türü	Araştırma Makalesi

Anahtar Kelimeler

Avrupa Parlamentosu,
Sığınma Göçü,
Siyasi İdeoloji,
Nitel İçerik Analizi.

ÖZ

İltica konusu, özellikle 2015'teki göç krizinden bu yana Avrupa kamuoyunun en tartışılan konuları arasındadır. Sığınmacıların savunmasızlığı, kamuoyundaki tartışmalar, ilgili yasal düzenlemeler, Avrupa Birliği (AB) içinde ve dışında sorumluluk paylaşımı gibi konular son dönem akademik literatürünün önemli gündem maddeleri arasındadır. Bununla birlikte, AB içinde farklı ideolojilerin konuya nasıl yaklaştığı halen çokça tartışılmamış bir sorun alanı olarak karşımızda durmaktadır. Özellikle Birlik dâhilindeki farklı siyasi ideolojilerin iltica göçüne nasıl yaklaştıklarına dair belirsizlik göze çarpmaktadır. Bu çalışmada, AB'nin siyasi temsil mekanizması olan Avrupa Parlamentosunda farklı ideolojilere sahip vekillerin sığınma göçünü hangi çerçevede ele aldıkları araştırılmaktadır. Bu amaçla, Avrupa Parlamentosu üyelerinin bireysel tercihlerini en özgürce ifade ettikleri parlamento aktivitesi olan soru önergeleri incelenmektedir. Makale, 2009 - 2021 yılları arasındaki 12 yıllık zaman dilimini kapsamaktadır. Üç farklı parlamento dönemini içeren bu geniş zaman dilimi, farklı parti gruplarından gelen görüşleri detaylı bir şekilde inceleme imkânı sunmaktadır. Araştırma sonuçları, sığınma göçüne dair söylemde Merkez Sağ ve Sosyal Demokratlar arasındaki benzerliklere işaret etmektedir. İdeolojiler arasındaki temel ayrım sağ popülist gruplar ile progresif parti grupları arasındadır. Bununla birlikte, progresif siyasilerin kısıtlayıcı göç rejimine prensipte bir alternatif getirmediği görülmektedir.

ARTICLE INFO

<i>Article History</i>	
Received	23 December 2021
Accepted	10 February 2022
Available Online	17 March 2022
Article Type	Research Article

Keywords

European Parliament,
Asylum Migration,
Political Ideology,
Qualitative Content Analysis.

ABSTRACT

Asylum has been among the most debated issues of the European public especially since the migration crisis in 2015. Vulnerabilities of asylum seekers and refugees, public opinion polls, legal regulations, responsibility-sharing within and outside the Union have emerged as important agenda items in the recent academic literature. However, we still know little about the role of different political ideologies in asylum governance in the European context. How different ideologies approach the subject matter remains understudied. This study focuses on the European Parliament as the representative of the popular will in the EU (European Union). The study is based on a qualitative content analysis on the parliamentary questions posed by Members of the European Parliament. Parliamentary questions are selected as they are the most individual activity opening space for individual interpretations. The study covers a 12-year period from 2009 to 2021, providing an opportunity to examine the views from different party groups on the events unfolding over three parliamentary periods. Findings illustrate similarities between the Center-Right and Social Democrats in asylum-related discourses. The main distinction between ideologies is between far-right populist groups and progressive party groups. Still, progressive politicians do not offer normative alternatives to restrictive immigration regimes.

EXTENDED SUMMARY

The EU has been shaped by very different migration movements since its establishment as the Coal and Steel Community. In fact, the free movement of people was one of the core values of European societies seeking economic development and lasting peace after the Second World War. However, since the 1980s, but especially after the Tampere Summit (1999), the EU has turned into a "Fortress Europe"

by closing its door against immigration from outside despite the emphasis of liberal policies of movement inside the Union. Immigration from outside is portrayed as one of the main security issues especially after the "Migration Crisis" in 2015. Member states had once laid down principles of a cosmopolitan world order after the Second World War. The EU, however, is now even denying the right to asylum, which is at the core of human rights.

^a Dr. Öğretim Üyesi, Antalya Bilim Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslar arası İlişkiler Bölümü, Antalya, **E-Posta:** nermin.aydemir@antalya.edu.tr, **ORCID:** https://orcid.org/0000-0003-4342-2329

Asylum has been among the most debated issues of the European public. A lot of ink has been split on vulnerabilities of immigrants heading to the European Union (EU), public opinion polls, legal regulations, responsibility-sharing within and outside the Union. However, how the Union's policy is shaped in the context of asylum still stands as an understudied problem area. There is little knowledge about how the political choices of decision-makers from different ideologies approach forced immigration. This study focuses on the relevant content on asylum-related migration in the European Parliament, which stands out as the most representative institution of the EU. Framings of different Members of the European Parliament are analyzed in detail. The paper focuses on parliamentary questions as posting parliamentary questions are the most independent parliamentary activity when compared with other activities such as parliamentary debates, writing reports, and legislative decisions.

For collecting data, a preliminary analysis was made on the most frequently used words related to asylum migration. Thereafter, a keyword search was conducted to identify relevant questions through a selected set of search terms. A total of 256 questions were identified for the years 2009-2014, 322 for the years 2014-2019, and 134 for the years 2019-2023 with the help of these keywords. The number of documents to be analyzed was reduced by sampling as the high number of the parliamentary question made it impossible to conduct the qualitative analysis. A systematic random method was followed to avoid biases in this sample selection. Every third text was taken after the related texts were listed alphabetically according to their titles. The final numbers analyzed after sampling are 85, 107, and 45 for parliamentary terms, respectively. In total, the number of questions analyzed for this research is 237.

Findings of this research challenge straightforward associations of center-right parties with negative stances on asylum. Although restrictive approaches dominate the relevant content, pro-immigrant frameworks are also present in the data analyzed for this research. It is not unusual that center-right comes up with pro-immigrant humanitarian content. Members of the center-right European Peoples Party Group oftentimes draw attention to the fragility of asylum seekers and present pro-immigrant frameworks. In this context, there are similar contents between the Center-Right and Social Democrats. In fact, the main distinction between ideologies is between anti-immigrant populist groups and progressive party groups. The parliamentary questions from these party groups differ sharply from each other on the subject matter. As stated in the literature, populist parliamentarians show an anti-immigrant approach, while members of progressive party groups mostly advocate pro-immigrant policies. However, frameworks expressing human sensitivities do not offer a fundamentally different strategy. Progressive politics often sets the framework for the moderate implementation of a strict and restrictive immigration regime.

In this respect, this study reveals a more complicated picture than proposed by binary categories such as communitarian

– cosmopolitan (Balabanova and Balch, 2010), the victim – intruder (Van Gorp, 2005), or positive-negative (Aydemir and Vliegthart, 2018) framings. Communitarian and cosmopolitan, victim and intruder, or positive and negative messages are rather embedded in each other. Members of the European Parliament are not far from humanitarian policies, even if in most cases they take a position to send asylum seekers back to their countries.

In addition to populist parties in the right-conservative part of the political spectrum, the center-right also prioritizes border controls and sending asylum-related immigrants. Still, this does not mean that those stances completely rule out humanitarian approaches even in the most restrictive frameworks. Even far-right political parties are not completely indifferent to the sensitivities of asylum seekers. Far-rightist or conservative members of the European Union, however, only adopt humanitarian policies when such debate is about asylum seekers and refugees outside the EU. Framings of members of these party groups become restrictive and security-oriented when they are about asylum seekers and refugees in European territories. In this context, it would not be wrong to say that populist politicians use immigration as a tool in their competition with states they already have problems. Policy proposals on the subject matter are usually based on returning “illegal immigrants”. In other words, outsourcing asylum is the main policy tool on the subject matter. Policy proposals generally depart from the necessity of returning ‘illegal immigrants’ and work on ways to accelerate such departures.

1. Giriş

AB, 2. Dünya Savaşı sonrasında barış ve refah geliştirmek amacıyla kurulmuş normatif bir güçtür. Uluslararası göçe dair özgürlükçü yaklaşım, Birliğin kurulduğu yıllardan bu yana bu normatif duruşun temelleri arasında yerini almıştır. Bununla birlikte, 1980’lerden bu yana ancak özellikle de Tampere Zirvesi’nden (1999) sonra AB kendi içindeki dolaşımına yönelik liberal bir siyaset izlerken dışarıdan gelen göçlere karşı kapısını kapatarak bir Kale Avrupa’ına dönüşmüştür. Normatif güç olan AB’nin iltica göçü konusunda temel insan haklarını esas alan bir politika izlemesi beklenmektedir. Ancak son yıllarda bireysel çıkarları önceleyen yaklaşımlar, realist hesapların merkeze almakta ve uzun vadede Birliğin temel değerlerini ortadan kaldırmaktadır (Alkan, 2019; ayrıca bk. Ambrosetti ve Paparusso, 2015; Larive, 2015; Penev, 2017). Özellikle 2015 “Göç Krizi” ile birlikte iltica göçü Birliğin temel güvenlik meselesi olarak resmedilmektedir. İkinci Dünya Savaşı sonrasında kozmopolit bir dünya düzeni prensibi ile yola çıkan Avrupa ülkelerinin bugün artık iltica hakkını dahi sorguladıkları görülmektedir.

AB’nin uluslararası göçe dair yaklaşımları üzerindeki çalışmalar, göçmenlerle¹ ve/veya göçmen kökenli kişilerle gerçekleştirilmiş anketlere dayanmaktadır. İlgili içerik analizleri ise daha ziyade medyanın göçmen kökenli Müslümanları nasıl temsil ettiği üzerine yoğunlaşmaktadır. Özel olarak sığınma göçü bağlamında yapılan çalışmalarda

¹ Bu çalışmada göçmen kavramı ile kastedilen herhangi bir sebepten ötürü bulunduğu ülkeden başka bir ülkeye göç etmiş kişidir. Sığınmacı kavramı, zorunlu göçe dair insan hareketliliğini kast etmek için kullanılmaktadır. Mülteci kelimesi ise zorunlu nedenlerden dolayı bulunduğu ülkeden başka

bir ülkeye göç edip o ülkede iltica başvurusu resmi olarak kabul edilen kişileri tanımlamaktadır. Göçmenlerle ilgili farklı statüler için bakınız: <https://www.unhcr.org/news/latest/2016/7/55df0e556/unhcrviewpoint-refugee-migrant-right.html> (Erişim tarihi: 04.02.2022).

ise daha ziyade AB stratejilerinin ve uygulamalarının göçmenler veya ülkeler üzerindeki etkilerini ele almaktadır. Konuya ilişkin olarak Türkiye üzerine kaleme alınmış literatürde Avrupalılaştırma sürecinin Türkiye'deki mevzuata ve idari yapılanmaya ilişkin etkilerine dair önemli katkılara dikkat çekilmektedir. Mevcut çalışmalar, AB üyeliğinin gerçekçi bir vizyon olduğu dönemde üyelik müzakerelerinin mevzuat ve idari yapılanma üzerindeki katkılarını ayrıntılı analizlerle gözler önüne sermektedir (İçduygu, 2007; Kirişçi, 2003; Özçürümez ve Şenses, 2011). 2000'li yılların ilk yarısından itibaren ise üyelik sürecindeki sorunlarla birlikte bu yöndeki reformlar sekteye uğradığı ifade edilmektedir (Aydın-Düzgüt, 2016).

Dünya genelindeki göçleri şekillendirmekte son derece önemli bir rol oynayan AB'nin resmi siyaseti ile ilgili oldukça zengin bir arşivin bulunmasına rağmen AB'nin göç siyasetine dair siyasi kararları hakkındaki analizlerin azlığı dikkati çekmektedir. Bu nedenle, AB'nin kendi iç mekanizmalarında karar alma süreçlerinde göç konusunun nasıl işlediğine dair bilgi birikiminin artırılması gerekmektedir. Bu çalışma Birlik içindeki farklı siyasi ideolojilerin konuya dair söylemlerini incelemektedir. Bu amaç doğrultusunda, 450 milyon nüfusu kapsayan 27 farklı ülke halkının görüşlerinin temsil edildiği Avrupa Parlamentosunda ilticaya dair sunulan çerçeveler ele alınmaktadır. Avrupa Parlamentosu üyelerinin iltica üzerindeki soru önermeleri üzerindeki içerik analizi, sol ve progresif ideolojilerin etkinliklerinin sınırlarını ortaya koymaktadır. Avrupa Parlamentosu Üyeleri, zorunlu göçe dair anlatılarında AB'nin kurucu değerlerinden ziyade kendi kısa vadeli güvenlik çıkarlarını önceleyen realist siyasetten yana tavır almaktadır. İlgili söylemde, insan hakları halen bir değer olarak kabul edilmekte ve yaşatılmaya çalışılmaktadır. Bununla birlikte, normlar ve realist çıkarlar arasındaki tercihlerde, realist çıkarlar ağır basmaktadır.

Bu makalede, sığınma göçüne dair siyasi süreçlerde ideolojilerin rolüne değinildikten sonra hangi nedenlerden ötürü nitel içerik analizinin tercih edildiği ve bu analizin ne şekilde gerçekleştirildiği ele alınmaktadır. Ardından ise araştırma sonuçları iki temel başlık altında tartışılmaktadır. İlk olarak, Avrupa Parlamentosunda sığınma göçünün daha ziyade sağ/muhafazakâr ve popülist görüşler tarafından belirlenen bir ana çerçeve dâhilinde tartışıldığı işlenmektedir. Ardından ise merkez – sağ ideolojilerin yaklaşımları derinlemesine tartışılmaktadır.

2. Sığınma Göçüne dair Karar Alma Süreçlerinde Siyasi İdeolojinin Rolü

Sosyal yaşamın diğer alanlarında olduğu gibi göç bağlamında da gerçekler mutlak değildir. Farklı konjonktürlerde, farklı aktörler tarafından aynı konular hakkında çok farklı gerçeklikler üretilmektedir (Hall, 1994: 67). Bu kapsamda, göç araştırmalarında olaylar ve olgulara yönelik anlamlandırmalar üzerine geniş çaplı bir literatür oluşmuştur (Diğerlerinin yanı sıra bakınız: Boomgarden ve Vliegthart, 2007; D'Haenens ve Bink, 2007; Kosic ve Phalet, 2007; Poole, 2000). Bu çalışmaların büyük çoğunluğu, Batı Avrupa'daki göçmen nüfusun demografisine paralel olarak Müslüman göçmenler üzerindedir. Konuya dair medya analizleri, özellikle 2000'lerle birlikte göçmenlere karşı daha ziyade negatif bir içeriğin mevcudiyetine işaret etmektedir. Özellikle 9/11

olayları, Madrid ve Londra bombalamaları gibi terör saldırıları, karikatür krizleri ve siyasi cinayetler sonrasında göçmen karşıtı çerçeveler konuya dair tartışmaları çok ciddi anlamda şekillendirmiştir.

Göçe dair yaklaşımların şekillenmesindeki en temel belirleyicilerden biri siyasi ideolojidir (Aydemir, 2021; Ireland, 2004; Van Prooijen vd., 2017). Toplumsal yaşamın birçok boyutunda olduğu gibi göç yönetiminde de hangi değerler etrafında hareket edilmesi gerektiği başlı başına bir tartışma alanıdır. Bu bağlamda, günümüz dünyasındaki ideolojik tartışmalar ekonomik olduğu kadar kültürel temellere de dayanmaktadır. Toplumsal kırılmaların zeminleri incelendiğinde ise dönemler arasındaki farklılıklar dikkati çekmektedir. Batı Avrupa özelinde sanayi devrimi sonrasında demokrasinin yeniden bir yönetim şekli olarak ortaya çıktığı ilk dönemde ana toplumsal ayrışma iktisadi bir düzlemdeydi. İdeolojik tartışmalar mülk sahipleri ve işçi sınıfı arasında sağ-sol ekseninde gerçekleşmiştir. Bununla birlikte, toplumsal dönüşüm sonrasında ideolojilerin temel dayanakları olan sosyo-kültürel yapılar da önemli değişimler geçirmiştir. Bu durum ise bir dönemin siyasi kırılmalarını kapsayan sağ-sol ayrımını günümüz tartışmalarını anlamlandırmakta yetersiz bırakmaktadır (Enyedi, 2008; Lijphart, 1981; Listhaug, vd. 1994). Siyasi ayrışmalar sağ ve sol arasındaki farklılıklara indirgenemeyecek kadar karmaşıktır.

Esasen 1970'lerden itibaren Avrupa'da ideolojik sahanın belirlenmesinde ekonomiye dair konuların yanı sıra kültürel boyutun da dikkate alındığı çok boyutlu bir resim karşımıza çıkmaktadır (Kitschelt, 1994; Lijphart, 1981; Marks vd, 2006; Wheatley, 2016). Bugün Avrupa siyasetinde ideolojik kırılmaların ekonomik temelli sağ-sol tartışmalarından ziyade göç ve entegrasyon, çevre konuları, Türkiye'nin AB'ye üyeliği ve toplumsal cinsiyet tartışmaları gibi kültürel konular üzerinde olduğu görülmektedir. Bu kapsamda, bu çalışmada GAL-TAN indeksi (Bakker, vd. , 2015) temel alınmaktadır. Bir tarafa yeşil, alternatif ve özgürlükçü (*Green, Alternative, Liberal - GAL*) grupların olduğu progresif partiler diğer tarafa ise gelenekçi, otoriteden yana ve milliyetçi (*Traditional, Authoritarian, Nationalist - TAN*) duruşların ortaya konduğu muhafazakâr partiler olmak üzere ikili bir kategori mevcuttur (Hooghe, 2002).

Bu bağlamda, göçe dair farklı yaklaşımların belirlenmesinde bu kültürel ayrışmaların temel önem taşımaktadır. Örneğin, yeni gelen göçmenlere yönelik olarak kısıtlayıcı yaklaşımlar izlemek veya açık kapı yaklaşımını tercih etmek oldukça belirleyici bir göstergedir. Yenilikçi olarak nitelendirilen ideolojik duruşun yeni göçmenlere ve onların getirdiği farklı etnik, dini ve demografik özelliklere kapılarını açması beklenmektedir. Muhafazakâr ideoloji ise toplumsal hayatta mevcut kültürlerin, dinlerin ve etnik kompozisyonun korunmasına yönelik bir yaklaşım içindedir. Bu bağlamda, bu çalışmada sağ – sol ayrımının yanı sıra progresif – muhafazakâr ayrımına yer verilecektir. Bu çalışmada progresif ideolojinin mevcut Avrupa toplumunun haricinde yeni göçmenlerin girişini savunduğu varsayılmaktadır. Muhafazakar ideolojiden kasıt ise mevcut demografiyi muhafaza etmeyi tercih eden siyasi duruştur (Seth, vd., 2021). Elbette ki progresif – sol ideolojilerin veya muhafazakâr – sağ ideolojilerin kendi içinde pekçok

ayrışması bulunmaktadır. Bu makalede, ideolojik ayrışma ile uluslararası göçe ve ilticaya insan hakları temelinde yaklaşan siyasi görüş ile “Kale Avrupasının” ihtiyaçlarını önceleyen güvenlikçi siyasi görüş arasındaki ayrım kastedilmektedir. Esasen bu yöndeki literatürün önemli bir bölümü, beklendiği üzere sol – progresif aktörlerin, sağ – muhafazakâr aktörlere kıyasla daha göçmen yanlısı bir yaklaşım içinde olduğunu göstermektedir (Boomgarden ve Vliegthart, 2007; D’Haenens, L. ve S. Bink, 2007; Saggar ve Geddes, 2000; Van Gorp, 2005). Yerleşik göçmenler hakkındaki bu ayrım, iltica alanındaki çalışmalarda da doğrulanmıştır. Van Gorp’un (2005) Belçika medyası üzerinde gerçekleştirdiği içerik analizi sol ve/veya progresif gazetelerin sığınmacıları genellikle çatışmalardan kaçan kurbanlar olarak çerçevelerken sağ ve/veya muhafazakâr gazetelerin sığınmacıları genellikle işgalci olarak resmettiğini göstermektedir. Roman göçmenlere dair beş değişik Avrupa ülkesinin medya içeriğini inceleyen bir diğer içerik analizi de bu yöndeki ideolojik etkiyi ortaya koymaktadır. Araştırma kapsamında incelenen sol gazetelerin kapsayıcı çerçeveler kullanırken sağ gazetelerin daha dışlayıcı çerçevelerden yana olduğu görülmektedir (Kroon ve diğerleri, 2016). Gerçekten de iltica göçü, siyasi ideolojilerin farklılıklarını net bir şekilde ortaya koyduğu alanların başında gelmektedir. Toplumların kendi güvenliklerini, refahını ve geleneksel değerlerini önceleyen görüşler kapılarını sığınmacılara karşı kapatırken eşitlikçi ve özgürlükçü dünya görüşleri sığınmacılara karşı daha kapsayıcı politikaları beraberinde getirmektedir (Castles ve Mair, 1984; Hix ve Noury, 2007: 185-86; Ireland, 2004; Prooijen, vd, 2017).

İdeolojilerin sığınma göçü üzerindeki etkilerini çalışırken göz önünde bulundurulması gereken bir diğer boyut, yabancı düşmanlığı ile beslenen popülist hareketlerin söylemler üzerindeki gücüdür. Bu kapsamda, Türkçe literatürde de Batı Avrupa ülkelerinde yükselen aşırı sağ partilere yönelik bir ilgi söz konusudur (Diğerlerinin yanı sıra bakınız: Akarçay, 2021; Aknur ve Saylan, 2019; Çolakoğlu, 2019; Halhallı, 2020; Kaya 2020; Meç, 2018; Tauscher, S. ve B. Bezci; 2016; Tanrıku, 2020). Bu çalışmalarda zaten küreselleşme ile birlikte sosyal refah devletinden uzaklaşan ve içe kapanmacı bir hale gelen Avrupa halklarının sayıları giderek artan göçmenlere karşı oldukça katı politikaları destekledikleri vurgulanmaktadır. Küreselleşme ile birlikte ulus devletlerin eski güçlerini kaybetmeleri refah kaybını ve kimlik kaygılarını beraberinde getirmiştir. Bu bağlam içinde merkezde yer alan milliyetçiliğin de içeriği değişmektedir. Modern devletlerin ilk kurulduğu dönemde liberalizm ve sosyal – demokrat hareketler ile ilişkilendirilen milliyetçilik, bugün artık yabancı düşmanlığına evirilmektedir (Tanrıku, 2020: 97). Bu ise göçmen karşıtlığını doğrudan önemli bir siyaset alanı haline dönüştürmektedir.

Sığınmacı/göçmen karşıtı popülist partiler Avrupa kimliğini ve değerlerini dışarıya kapalı olarak tanımlamakta oldukça başarılı olmuştur. Avrupa halklarının önemli bir kısmı, sığınmacıları ve diğer göçmenleri hem refahlarına hem de kimliklerine tehdit olarak görmektedir (Akarçay, 2021: 186-187). Bu görüşe göre, küreselleşmenin getirdiği ekonomik zorluklar ve kültürel değişimlerin suç öznesi ise doğrudan ülkelerde bulunan göçmenler ve özellikle de Müslüman ülkelerden gelen sığınmacılardır. Bu resim içinde ekonomik refahı, sosyal güvenliği ve toplumsal

uyumu korumanın yolu mülteci karşıtlığı ile özdeşleştirilmektedir (Kaya, 2020; Tanrıku, 2020). Göçmen karşıtlığının İslam karşıtlığı ile iç içe geçmesi nedeniyle bu durum en çok Müslüman göçmenler için geçerlidir. Avrupa’nın bu aşırı sağcı siyasetinin özellikle sığınma amacıyla gelen Müslüman göçmenlere tahammülü bulunmamaktadır (Tauscher ve Bezci, 2016). Bu bağlamda, Vliegthart ve Roggeband (2007), konuya dair söylemi şekillendirmek konusunda göçmen karşıtı popülist politikacıların avantajına dikkat çekmektedir. Popülist politikacılar sansasyonel ifadeleri ile sıklıkla gündemde öne çıkmakta ve özellikle medya kuruluşlarının alan açtığı aktörler olmaktadır. Aşırı sağın bir diğer önemli kozu, toplumdaki sorunların nedeni olarak göçmenleri ve özellikle de Müslümanları göstererek göçmenlerden arınmış bir Avrupa’nın sorunlarının çözüleceği beklentisini yaratmalarıdır. Bu ortak “düşman”, aşırı sağ partilerinin geniş kitleleri mobilize etmesinde son derece kullanışlı bir araç olmuştur (Meç, 2018; Müdde, 2004). Bu dışlayıcı dil ise AB’nin temel değerlerini ve kurumlarını aşındırarak zaten zor durumda olan sığınmacıların hayatlarını daha da zorlaştırmaktadır (Aknur ve Saylan, 2019).

Bu kapsamda, popülist politikacıların gerçek başarısı, bir zamanlar aşırılıkçı olarak kabul edilen görüşleri ana akım haline getirmeleri ve siyasi yelpazeyi kendi taraflarına yönlendirmeleridir (Akarçay, 2021; Çolakoğlu, 2019; Kitschelt, 1995; Müdde, 2013). Aşırı sağ hareketler, ana akım elitleri, göçmenleri geri göndermek gibi son derece basit çözüm reçetelerini uygulamayarak millete ihanet etmekle itham etmektedir. Avrupa insanların yegâne temsilcisi olduğunu öne süren sığınmacı karşıtı popülist politikacılar, bu yönde daha insani politikalar benimseyen progresif partileri ise Avrupa kimliğinin “yegâne sahiplerine” sırtını dönen yoz seçkinler olarak resmetmektedir (Çolakoğlu, 2019: 947, Kaya, 2020). Bu durum ise göç meselesini bir siyasi tabu haline getirmekte ve açık kapı politikasını savunan veya göçmen yanlısı siyaset belirleyen aktörlerin alternatif söylemler oluşturmasını engellemektedir. Seçmen karşısında alternatif söylemleri devam ettiremeyen diğer partiler zamanla aşırı sağ siyaseti izlemektedir. Bugün bakıldığında bir dönem aşırı olarak nitelenen göçmen karşıtı politikaların hemen hemen her kesimden siyasi partiler tarafından sahiplenildiği görülmektedir. Bu da aşırı sağdaki popülist partiler için verimli bir zemine yol açmıştır. Bu partiler, göç karşıtlığında yegâne söz sahibi olarak meseleyi istismar ettikçe bir taraftan seçmen desteğini güçlendirmekte diğer taraftan ise siyasi yelpazeyi kendilerine doğru çekmektedir.

Bütün bunlarla birlikte, sığınma siyasetinde ideolojilerin yanı sıra ülkeler arasındaki farklar da rol oynamaktadır. AB üye ülkeleri arasında göçmenler konusunda yekpare bir siyaset bulunmamaktadır Yunanistan ve İtalya gibi Birliğin çeperinde yer alan ülkeler diğer üyelerden daha fazla sayıda göçmen almakta, dolayısıyla daha büyük baskı altında kalarak daha katı politikalar benimsemektedir. Bu kapsamda, ülkelerin geçmişten beri gelen farklı vatandaşlık rejimleri bir diğer önemli belirleyicidir (Koopmans vd., 2005; Giugni ve Passy, 2004). Örneğin, Almanya, yakın tarihte diğer pek çok Avrupa ülkesinden daha fazla mülteci nüfusuna sahiptir ve Hristiyan Demokratların iktidarında dahi sığınmacılara karşı daha açık bir siyaset izlemektedir (Çolakoğlu, 2019: 934). Elbette ki ülkelerin her birinin iç dinamiklerini bütün detayları ile incelemek bu çalışmanın

ötesine geçmektedir ancak Birliğin her ülkesinin zorunlu göçe benzer kaygılar ve menfaatler doğrultusunda yaklaşması mümkün değildir. Ülkelerin kendi aralarındaki farklılıkların tıpkı diğer konularda olduğu gibi zorunlu göç bağlamında da farklılıkları beraberinde getirmesi muhtemeldir. Bu nedenlerle çalışmada, AB kapsamındaki ideolojik temeldeki genel değerlendirmelerin yanı sıra ülkelerin arasındaki farklı yaklaşımlara da dikkat çekilmektedir. Araştırma kapsamında Avrupa Parlamentosu milletvekillerinin ideolojilerinin yanı sıra ülkeleri de göz önünde bulundurulmuştur.

3. Avrupa Parlamentosu Tartışmalarını İncelemekte Nitel İçerik Analizi

Bu çalışmada, Avrupa Parlamentosu çatısı altında sığınma göçüne dair yaklaşımları incelemek üzere içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Elit mülakatları veya yerinde gözlem gibi diğer araştırma metodları ile karşılaştırıldığında içerik analizi yöntemi, manipülasyonun etkisini en aza indirmektedir. Araştırma verisinin incelenen zaman dilimi boyunca standart bir format içinde sunulması sayesinde içerik analizi ile sistematik olarak ilerlemek mümkündür. .

Araştırma verisi olarak AB Parlamentolarının sundukları soru önermeleri seçilmiştir. Parlamento üyelerinin soru önermelerinin yanı sıra kurul tartışmalarına katılmak, komisyonlarda bulunmak, farklı platformlarda raporlar yazmak ve basın açıklamaları yapmak gibi diğer pek çok farklı faaliyet aracılığı ile görüşlerini dile getirmeleri mümkündür. Bu kapsamda, soru önermeleri diğer parlamento faaliyetleri ile kıyaslandığında daha sembolik önemi haizdir (Walgrae ve Van Aelst, 2006). Bununla birlikte soru önermeleri, diğer meclis aktiviteleri ile kıyaslandığında parlamento üyelerinin kendi görüşlerini en rahat ifade ettikleri ve bireysel tercihlerini yansıtabildikleri metinlerdir. Bu nedenle, Avrupa ülkelerinde parlamentoların temsil davranışlarını inceleyen çalışmaların genel olarak araştırma verisi olarak soru önermelerini seçtiği görülmektedir. Üstelik Avrupa Parlamentosunda ulusal parlamentolardan farklı olarak hükümet içinden partiler olmadığından ötürü daha eşit bir durum söz konusudur. Araştırma kapsamında 2009 – 2021 yılları arasında on iki yıllık geniş bir zaman dilimine yayılan üç farklı parlamento dönemi ele alınmış ve farklı ideolojik gruplara mensup vekillerin konuya dair yaklaşımlarını inceleme fırsatı yakalanmıştır.

Araştırma kapsamında GAL-TAN indeksini takiben Avrupa Liberaller ve Demokratlar İttifakı (*Alliance of Liberals and Democrats for Europe*, ALDE), Avrupa'yı Yenile (*Renew Europe Group*, Renew), İlerici Sosyal Demokrat İttifakı (*Progressive Alliance of Socialists and Democrats*, S&D), Sol Grup (*The Left Group*, GUE/NGL) ile Yeşiller – Avrupa Özgür İttifakı (*The Greens–European Free Alliance*, Verts/ALE) sol/ilerici olarak gruplandırılmıştır. Yine aynı indekseten hareketle Avrupa Halk Partisi Grubu (*European Peoples' Party*, EPP), Avrupa Milletler ve Özgürlük Grubu (*Europe of Nations and Freedom*, ENF), Avrupa Muhafazakârlar ve Reformcular Grubu (*European Conservatives and Reformists*, ECR) ile Kimlik ve Demokrasi Partisi (*Identity*

and Democracy, ID) grupları sağ/muhafazakar olarak gruplandırılmıştır (Bakker, vd. , 2015).²

Veri toplanırken iltica göçüne dair en sık kullanılan kelimeler üzerinde bir ön analiz yapılarak seçilen bir dizi arama terimi aracılığıyla ilgili soruları tespit etmek için bir anahtar kelime araması yapılmıştır. Bu anahtar kelimeler şunlardır: geri kabul, geri gönderme, iltica, sınır dışı, iade ve gönüllü geri dönüş.³ Bu kelimeler doğrultusunda yapılan taramada 2009-2014 yılları için toplam 256, 2014-2019 yılları için 322 ve 2019-2023 yılları için 134 adet soru önergesi saptanmıştır. Toplanan verinin nitel veri analizi için fazla olması nedeniyle örneklem seçimi yapılarak doküman sayısı azaltılmıştır. Bu örneklem seçiminde sistematik rastlantı yöntemi izlenmiştir. İlgili metinler başlıklarına göre alfabetik olarak sıralandıktan sonra üçüncü metin alınmıştır. Örneklem sonrasında analiz edilen son sayılar parlamento dönemleri için sırasıyla 85, 107 ve 45'tir. Bu araştırma için toplamda 237 soru önergesi analiz edilmiştir. Avrupa Hıristiyan Demokrat Birliği olarak da bilinen Avrupa Halk Partisi Grubu (EPP) Uyeleri, 50 soru önergesi ile konu hakkında en fazla soru soran gruptur. Hıristiyan Demokratları 46 soru ile Sol Grup (GUE/NGL) takip etmektedir. Sosyal Demokratlar, 38 soru ile ucuncu sırada yer almaktadır. Yeşiller – Avrupa Özgür İttifakı (Verts/ALE) 29, Avrupa Liberaller ve Demokratlar İttifakı (ALDE) 22, Avrupa'yı Yenile Grubu (Renew Europe) ise 9 soru yöneltmiştir. Göçmen Karşısı ID Grubu 16, Avrupa Muhafazakârları ve Reformcuları (ECR) 12, Avrupa Milletler ve Özgürlükler Grubu ise 7 soru yöneltmiştir. 8 soru ise bağımsız parlamentolar tarafından kaleme alınmıştır.

Verilerin toplanmasının ardından kodlama sürecine geçilmiştir. Bu noktada, kodlama ile kastedilen, ham verinin analiz edilebilmesi amacıyla standardize edilmesidir. Bu çalışmada AB'nin geri dönüş rejimi ile ilgili tartışmalarda örneklere saptamak amacıyla çerçeveleme yaklaşımından yararlanılmıştır. İnşacı teoriyi temel alan çerçeveleme yaklaşımına göre gerçekliğin oluşturulmasında çok farklı çerçeveler kullanarak birbirinden çok farklı alternatifler oluşturmak mümkündür. Bu çerçevelerin belirlenmesinde ise beş temel konu üzerinde durulmaktadır: öne çıkarılan konular, problem tanımlamaları, neden-sonuç ilişkileri, ahlaki değerlendirmeler ve politika önerileri (Entman, 1993). Bu makalede, çerçeve yaklaşımının sunduğu sistematik sorular bütünü izlenerek beş ana konu üzerinde durulmuştur. Öncelikle sığınma göçü kapsamında temel gündemlerinin ne olduğu araştırılmıştır. Ardından, bu siyasilerin sığınma göçü bağlamında ortaya koydukları sorunlar tespit edilmiş ve bu sorunların sebepleri olarak işaret edilen unsurlar araştırılmıştır. Avrupa Parlamentosu üyelerinin sığınma göçü üzerinde sahip oldukları ahlaki duruşlar ve konuyla ilgili olarak ortaya koydukları siyasi çözüm önerileri incelenen diğer önemli konu alanlarıdır.

4. Avrupa Parlamentosunda Sığınma Göçüne Yönelik Kısıtlayıcı Yaklaşımlar

Avrupa Parlamentosu çatısı altında sığınma göçü ile ilgili ana çerçeveyi oluşturan ideolojinin sağ – muhafazakâr ve

² Araştırma kapsamında incelenen parti grupları için bakınız: <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/en/organisation-and-rules/organisation/political-groups> (Erişim Tarihi: 04.02.2022).

³ Bu anahtar kelimeler İngilizce olarak şu şekilde yazılmıştır: readmi*, refoulement, deport*, asylum, repatriat*, return AND migra*, voluntary AND return.

popülist görüşler olduğu görülmektedir. İlgili tartışmalara gelenekçilik, sınır güvenliği ve Avrupa'nın kendi ekonomik refahının korunması gibi konular başta olmak üzere realist dış politika ile uyumlu sağ-muhafazakâr değerlerin damgasını vurduğu görülmektedir. Bu gündem maddelerinden yola çıkılarak inşa edilen problem tanımlamaları sürekli olarak AB'nin kendi güvenliğini ve refahını incelemektedir. İncelenen metinlerin önemli bir kısmında sığınma göçünün kendisi veya bu sığınma göçünü doğuran çatışma ortamlarından çok sığınmacıların Birlik topraklarına girişleri sorunsallaştırılmaktadır. AB'ye yönelik sığınma göçü, savaştan ve çatışmadan kaçan kişilere karşı ahlaki veya hukuki bir sorumluluk olarak değil, Birliğin üzerinde fazladan bir maliyet olarak tanımlanmaktadır. Sığınma göçü ile ilgili söylemler, bireylerin hikâyelerinden çok devletleri ilgilendiren istatistiki tanımlamalardan hareketle inşa edilmektedir.⁴

Yukarıda da ifade edildiği üzere, araştırma kapsamında incelenen soru önergelerinin çoğunda temel problem sığınma göçünün AB topraklarına girmesidir. Ortaya konan çözüm önerisi de doğal olarak mevcut göçmenleri geri göndermek ve yenilerinin gelmesini engel olmaktır. Bu kapsamda, Avrupa Parlamentosu üyelerinin ilgilendiği meseleler; üçüncü güvenli ülkelere yapılan maddi harcamaların karşılığının alınması, geri kabul süreçlerinde etkin bir işbirliğinin olması, geri gönderme süreçlerinde yaşanan gecikmeler ve süreç dâhilindeki diğer prosedürler ile ilgili olarak yaşanan aksaklıklardır. Çatışma bölgelerindeki şiddetten kaçan kişilerin sorunları ise göz ardı edilmektedir. Sağ popülist parti grubu olan Halkların ve Özgürlüklerin Avrupası Parti Grubunun (*Europe of Nations and Freedom*, ENF) göçmenlerin AB'ye yerleştirildiği kötü koşulları ele aldığı tek olay, Fransız parlamenter D'ornano'nun 2015'teki soru önergesidir. Ancak bu soru önergesinde de kampın kendisindeki endişe verici koşullardan ziyade bu kadar kötü koşullarda bulunan sığınmacıların yerli halka zarar verme ihtimali sorunsallaştırılmaktadır:

*"...Kampların birçoğu insani yerleşim için uygun olmayan şekillerde kurulmuştur. Bu kamplar suç unsurlarını teşvik etmenin yanı sıra endişe verici sağlık sorunları da yaratmaktadır. Göçmenlere çok kötü yaşam koşulları sunulmaktadır. Özellikle su veya tuvalet gibi temel sanitasyon genellikle eksik olduğundan ve çöpler genellikle dışarı atıldığından ötürü bu kamplar yakınlardaki sakinlerin yaşam kalitesini baltalamaktadır..."*⁵

ENF grubu üyesi D'ornano, Komisyon'dan bu yasadışı kampların yol açtığı sağlık riskleri hakkında daha fazla bilgi isteyerek sorusunu devam ettirmektedir. D'ornano'ya göre 'yasadışı' göçmenler AB topraklarına ulaştığında derhal geri gönderilmelidir. Bu noktada, çok sıklıkta olmasa da sığınmacılar ile Birlik topraklarına girebilecek bulaşıcı hastalıklar konu edilmektedir. Bu kapsamda, Korona virüs salgını nedeniyle sığınma başvurularının durdurulması da ortaya konan çözüm önerileri arasındadır.⁶

Hastalıklar meselesinde Sosyal Demokrat İttifakının sessizliği dikkat çekmektedir. Progresif parti grubu üyeleri konuya dair az sayıdaki önermelerinde koşulların kötü olduğu kamplardaki sığınmacıların savunmasızlığının altını çizmektedir.⁷ Bununla birlikte, yenilikçi grupların bu yönde bir gündem oluşturabildiğini söylemek mümkün değildir. Sığınmacıların geri dönüşü, sağ – muhafazakâr parti grubu üyelerinin söylemlerinin merkezinde yer almaktadır. Liberal değerleri ile öne çıkan RENEW (Avrupa'yı Yenile Parti Grubu) üyesinin aşağıdaki ifadeleri, bu kalıpta hâkim olan anlayışa dair oldukça çarpıcı bir örnektir:

*"... AB'nin güvenilir ve etkin bir sığınma ve göçmenlik politikası olması için mutlaka bir geri dönüş politikası olmalıdır. Birlik topraklarında hukuka aykırı olarak bulunan veya sığınma başvurusu reddedilen kişilerin menşe ülkelerine geri dönmeleri amaçlanmalıdır. Bununla birlikte, AB'den ayrılmaları emredilen yaklaşık 500.000 kişiden sadece 188.000'i bunu gerçekten yapmıştır. Komisyon, üçüncü ülkelerle kaç tane geri kabul anlaşmasının imzalandığını veya sonuçlanma sürecinde olduğunu belirtebilir mi? İade sayısını artırmak için başka ne gibi önlemler öngörülmektedir?"*⁸

Göçmen karşıtlığı ile öne çıkan Kimlik ve Demokrasi (*Identity and Democracy*, ID) parti grubunun Afganistan'dan gelen sığınmacılar konusundaki söylemi özellikle dikkat çekicidir. Örneğin, ID parti grubuna mensup bir milletvekili, 2020'de yazdığı soru önergesinde muhtemel bütün güvenlik tehditlerini bir kenara bırakarak Afgan göçmenlerin ABD ile Taliban arasındaki barış anlaşmasının ardından kendi ülkelerine geri dönmeleri gerektiğini öne sürmektedir.⁹ 2020'de bir ID milletvekilinin aşağıdaki sorusu, bir yanda sığınma talep etme hakkının varlığı diğer yanda bu hakka erişimdeki aşırı zorluk ve sığınma konusunda keyfi kararlar arasındaki çelişkinin açık bir örneğidir: *"... Her mültecinin geçici giriş hakkı vardır ve iltica prosedürüne alınmalıdır. Bu yıl AB'deki sığınma başvurularının %69'undan fazlası reddedilmiştir. Önceki yıllarda ret oranı %50'nin üzerindedir. Bununla birlikte sığınmacıların çoğu hala AB'dedir..."*. Aynı milletvekili, soru önergesine siyaset önerisi olarak yasadışı girişleri engellemek için mali ve yasal düzenlemeler sunarak devam etmektedir.¹⁰

Kimlik ve Demokrasi Parti Grubu Üyesi De Man'ın 2021 yılında kaleme aldığı soru önergesi, sığınmacıları yalnızca sayılarla ifade eden ve onların yaşadıklarına gözlerini kapatan siyasi tercihin bir diğer açık bir örneğidir. De Man, AB Komisyonu İç İşleri Komiserini temel haklarla ilgili icraatları nedeniyle eleştirmektedir. Avrupa Parlamentosu Üyesi De Man, aynı önergede yasadışı olarak tanımladığı sığınma göçünü temel sorun olarak ortaya koymakta, bu iddiasını yükselen sayılarla desteklemekte ve bu sayıların düşürülmesini ise çözüm olarak sunmaktadır:

"...Komiser Ylva Johansson, AB'nin sınırlarını ve değerlerini korumak için AB'nin güçlü bir Frontex'e ihtiyacı"

⁴ Frank Vanhecke (NI). e-1453-1410. Yazılı Soru Önergesi. Deportations and Registered Asylum Applications in 2010.

⁵ Mireille D'Ornano (ENF). e- 010391/2015. Yazılı Soru Önergesi. Health Risks in Illegal Camps.

⁶ Mireille D'Ornano (ENF). 1066958.EN PE 564.176. Yazılı Soru Önergesi. E-010391/2015. Health Risks in Illegal Camps.

⁷ Ernest Urtasun (Verts/ALE). Yazılı Soru Önergesi. E-004918/2020. First COVID-19 case at Moria Refugee Camp.

⁸ Olivier Chastel (Renew). Yazılı Soru Önergesi. E-002369/2019. Return Policy as an Aspect of Asylum Policy.

⁹ Dominique Bilde (ID). Yazılı Soru Önergesi. E-003222/2020. Repatriation of Afghan Migrants from the European Union.

¹⁰ Harald Vilimsky (ID). Yazılı Soru Önergesi. E-006675/2020. Presence of Illegal Migrants in the EU and their Repatriation under EU Law.

olduğunu teyit etti. Oysaki kendisi 40 temel hak ile ilgili gözlemci istihdamı, üç genel müdür yardımcılığı atamaları ve FRONTEx'e karşı sivil toplum örgütleri tarafından ortaya konan iddialara yönelik araştırmalar konusunda daha ilgili görünmektedir. Şu anda AB'de 3,9 ila 4,8 milyon düzensiz göçmen bulunmaktadır (Pew Araştırma Merkezi, 2017). Bunların büyük çoğunluğu, reddedilen sığınma başvuruları ile sınır dışı edilme kararlarına rağmen hiçbir ayrılma belirtisi göstermeyen kişiler ile ilgilidir... Komisyon, Birliğe toplu göçmen akınına sona erdirmek ve şu anda topraklarında bulunan milyonlarca yasadışı kişiyi göndermek için ne gibi özel önlemler alacaktır?"¹¹

Bütün bunlarla birlikte, sığınma konusundaki sorumluluğu dışarıya havale etmek sadece sağ muhafazakâr parti grubu üyelerinin benimsediği bir çözüm değildir. Sol veya progresif parti gruplarından gelen milletvekilleri de sığınma yükünün ahlaki ve hukuki sorumluluğunu Birlik dışındaki ülkelere yüklemeye arayışındadır. Bu durum özellikle yüksek sayıda sığınmacı alan ülkelere gelen milletvekilleri için geçerlidir. Bu bağlamda, Yunan kökenli milletvekillerinin sol veya progresif parti gruplarına mensup olsalar da Yunanistan'daki 'meselenin' çözümünde sağ-muhafazakâr değerlere yöneldikleri görülmektedir.¹² Konuya dair tartışmalarda farklı parti ideolojilerinin ayrıştığı en temel konunun bu amaç doğrultusunda Avrupa Dış Hizmet Aksiyonu (*European External Service Action*) gibi silahlı bir gücün kullanılması noktasındadır. Sığınmacıların gelişlerini engellemek veya mevcut sığınmacıları geri göndermek kapsamında gerekirse silahlı güç kullanımını öneren metinlerin neredeyse tamamı sağ – muhafazakâr parti gruplarından gelmektedir. İlgili metinlerde terörün ön sıralarda yer alan bir gündem maddesi olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte, sağ ve/veya muhafazakâr kanattan popülist partilerin zaman zaman terörizmi sığınma göçü ile ilişkilendirdikleri görülmektedir.¹³ Konuya dair tartışmalarda, sığınma göçü ile birlikte suçluların, radikallerin veya teröristlerin AB sınırlarına girme ihtimalinden bahsedilmektedir.¹⁴

Sığınma göçünün AB ülkelerine yönelmesinin temel bir tehdit olarak nitelendirildiği söylemin temel dayanak noktası, sığınmacıların yasal olarak Birlik topraklarında bulunmaya haklarının olmadığı iddiasıdır. İncelenen metinlerin büyük kısmında sığınma göçünün ancak Birlik toprakları içinde olması durumunda yasadışı olarak tanımlanması dikkat çekicidir. Bu çerçeve içinde, Suriyelileri veya diğer göçmenleri zorunlu göç dâhilindeki ifadelerle tanımlamak yerine yasadışı göçmen ve/veya yabancı kavramları seçilmektedir. Özellikle sağ – popülist parti grubu mensupları Avrupa'ya yönelen veya AB toprakları içinde bulunan zorunlu göçmenleri tanımlarken iltica başvurusunda bulunan kişi (*asylum-seeker*), mülteci (*refugee*), zorunlu veya siyasi göçmen (*forced – political immigrant*) gibi sığınma hakkını çağrıştıracak ifadeleri kullanmamaktadır. Bu parti gruplarına mensup

milletvekilleri, sığınma ile ilgili ifadeleri ya kullanmamakta ya da kullandıkları takdirde bu ifadelerin önüne sözde sıfatını eklemektedir. Örneğin ECR örneğinde mülteci teriminin Birlik topraklarındaki vakaları tanımlamak için kullanıldığı tek bir örnek yoktur.

Birlik topraklarındaki bu yasadışılık vurgusuna karşılık, diğer ülkelerde bulunan göçmenler ile ilgili ifadelerde ilticaya dair ifadelerin sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Bu bağlamda, Türkiye'nin 1951 Cenevre Sözleşmesine koyduğu coğrafi çekince nedeniyle doğu sınırlarından gelen sığınmacılara mültecilik statüsü vermemesine rağmen Türkiye'deki sığınmacıların mülteci olarak tanımlanması dikkat çekicidir. Esasen, Türkiye'nin Cenevre Sözleşmesi'ndeki coğrafi sınırlaması, AB Parlamentelerinin oluşturdukları gerçeklikte sıklıkla dile getirilen bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Avrupa Parlamentosu üyeleri sundukları soru önergelerinin hemen hemen tamamında yasadışı olarak tanımlanan bu göç hareketine sebep olan faktörler veyahut bu göç hareketinin kendisi üzerinde durmamaktadır. Problem olarak tanımlanan konu, bu göç hareketliliğinin AB topraklarına girişidir. Özellikle sağ ve muhafazakâr parti gruplarına mensup pek çok parlamenter, AB sınırını geçmesine izin verdiği için Türkiye'yi eleştirmektedir. Bu siyasi görüşün ortaya koyduğu çözüm önerisi ise yaptırımlar aracılığı ile Türkiye'nin bu 'yasadışı' göçü engellemesini sağlamaktır.

"...Göç krizinin çözümü bağlamında, Orta Akdeniz üzerinden göçmen akışını durdurmaya yönelik tedbirlerin işe yarayıp yaramadığına bakıyoruz... Burada öncelik, Türkiye ve AB-Türkiye anlaşmasında olduğu gibi göçmenlerin menşe ülkelerine veya ilk güvenli ülkeye geri kabulünün sağlanması olmalıdır. Ne yazık ki, geri kabulün işe yaramadığı ve AB'nin menşe ülkeleri kendi vatandaşlarını geri almaya teşvik edecek yeterli baskı aracının olmadığı görülmektedir..."¹⁵

Bu çerçevede, Birlik topraklarına zaten girmiş olan sığınmacıların geri dönüşü ise genel geçer olarak kabul edilen bir çözüm önerisidir. Yukarıda da ifade edildiği üzere konuya dair tartışmalarda sol parti grubu üyeleri genellikle sessiz kalmaktadır. Progresif partilerden gelen üyeler ise göçmenlerin kendilerini olmasa da sığınma göçünü yasadışı olarak tasvir etmekte sağ-muhafazakâr parti grupları üyeleri ile aynı ana çerçeveyi benimsemektedir.

Menşe ülkelerle ve/veya güvenli üçüncü ülkeler olarak tabir edilen diğer ülkelerle AB arasındaki Geri Kabul Antlaşmaları, parlamenterlerin ortaya koydukları temel çözüm önerisidir. Merkez sağda yer alan Avrupa Halk Partisi Grubu (*European People's Party*, EPP) veya diğer muhafazakâr ve/veya sağ parti grup üyelerinin sundukları önerilerde antlaşma yapılan ülkelerin kapasitesi veya AB normlarına uyumu bir gündem maddesi değildir.

Avrupa Parlamentosu üyelerinin birçok farklı ülke ile yapılan geri kabul antlaşmalarına değindikleri ancak

¹¹ Filip De Man (ID). Yazılı Soru Önergesi. E-000762/2021. Commissioner Johansson Calls Frontex to Account Regarding Push-Back Allegations.

¹² Bakınız: Konstantinos Arvanitis (GUE/NGL), Dimitrios Papadimoulis (GUE/NGL), Stelios Kouloglou (GUE/NGL), Elena Kountoura (GUE/NGL), Petros Kokkalis (GUE/NGL), Alexis Georgoulis (GUE/NGL). PE649.244v01-00. Yazılı Soru Önergesi. E-001213/2020. Increased Refugee and Migratory Flows at the Turkish-Greek Border.

¹³ Mara Bizzotto (NI). Yazılı Soru Önergesi. E-005502/2015. Terrorist Attack in Tunis.

¹⁴ Dominique Martin (ENF). Yazılı Soru Önergesi. E-001722/2019. 30 000 Nigerian Kidnappers Could Claim Asylum in Europe.

¹⁵ Michaela Šojdrová (EPP). Yazılı Soru Önergesi. E-004737/2017. Limited Enforcement of Readmission Agreements by the EU.

özellikle Türkiye ile olan geri kabul anlaşmasına yoğunlaştıkları görülmektedir. Bu tartışmalardaki gündem belirleyici aktörler, aşırı sağcı ID ve diğer popülist parti gruplarıdır. Aşırı sağ ve popülist siyasetlerin sığınmacı meselesini daha ziyade AB ile Türkiye arasında yaşanan genel gerginlik dâhilinde işledikleri görülmektedir. İlgili gerçeklik inşalarının temel odak, AB fonlarının Türkiye'ye ayrılmasına rağmen AB sınırlarından halen sığınmacıların geçmesidir. Özellikle 2020 yılında Türkiye üzerinden Yunanistan'a ve ardından AB'ye gerçekleştirilecek fazladan bir sığınma göçü öne çıkan gündem maddeleri arasındadır. Bu parti gruplarından özellikle Yunan kökenli milletvekilleri konuyu Yunanistan/AB ve Türkiye arasındaki daha büyük bir gerilim içinde resmetmektedir.¹⁶ Kritik metinlerin Türkiye'nin AB-Türkiye Anlaşması'nı uygulamaya istekliliği ve/veya taktik manevraları ile ilgili sorular etrafında döndüğü görülmektedir. Bu yaklaşım dâhilinde temel vurgunun sınırları korumak, ana aktörün ise Birliğin dış savunma gücü olan FRONTEX olması şaşırtıcı değildir:

*"... Komisyon, yasadışı göçle mücadele için FRONTEX operasyonlarını engelleyen Türk savaş uçakları hakkında ne düşünüyor? Komisyon, göçmenlerin Avrupa'ya geçişini kolaylaştırmak yerine, yasadışı göçmenlerin geri dönüşünü kabul etmesi için Türkiye'ye baskı uygulama niyetinde mi? Evetse bunu ne şekilde gerçekleştirecek?..."*¹⁷

Bu kapsamda, sol ve/veya progresif parti gruplarının sağ-muhafazakâr veya popülist parti gruplarından prensip olarak farklı siyasi perspektifler sunmaması dikkat çekicidir. Daha insancıl yaklaşımlarla özdeşleştirilen sol ve/veya progresif parti gruplarına mensup parlamenterler sığınmacıların geri gönderilmelerine temelde karşı çıkmamaktadır. Bu parti gruplarına mensup üyelerin güvenlikçi politikalarından ayrıldıkları temel husus, sınır koruma ve geri gönderme süreçlerinde insani hassasiyetlere dikkat edilmesine yönelik ifadeleridir. Sol ve/veya progresif parti grupları da tıpkı sağ-muhafazakâr veya popülist parlamenterler gibi göçmenlere kapıyı kapatmaktadır. Progresif partilere mensup milletvekilleri, göçmenlerin kırılma noktalarını ele almak için geniş bir alan açmaktadır: Ancak, insani yaklaşımları temel alan milletvekilleri bile göçmenlerin bulunduğu ülkedeki koşulları iyileştirmeye çalışmaktan öteye geçmemektedir. Bu kapsamda Yeşiller/Avrupa Özgür İttifakı Parti Grubunun yedi üyesi tarafından kaleme alınan soru önergesinde insani bir yaklaşımdan hareket edilmeyle birlikte temelde kısıtlayıcı politikaların izlendiği görülmektedir: "...Göçmenler, giderek kalabalıklaşan Libya'da nakledildikleri gözetli merkezlerinde çok endişe verici koşullarda yaşıyor. Yalnızca Trablus'taki Al-Mabani gözetli merkezine Şubat ayında 1 000'den fazla kişi alındı. Bu gözetli merkezinde faaliyet gösteren insani aktörler, aşırı kalabalık ve yetersiz altyapı, yiyecek ve su eksikliği, kötü muamele ve şiddeti işaret etti..."¹⁸ İlgili parlamenterler, göçmenlerin geri gönderme veya gözetli merkezlerinde

olmalarını değil, bu merkezlerdeki kötü koşulları sorun olarak tanımlamaktadır.

5. Avrupa Parlamentosunda Sığınma Göçüne Yönelik Kapsayıcı Yaklaşımlar

Literatür ile ilgili tartışmada da değinildiği üzere, mevcut çalışmaların önemli bir kısmında merkez – sağ ideolojilerin özellikle son dönemde göçmen karşıtı söylemler ile öne çıktığı yönünde yaygın bir görüş bulunmaktadır. Ancak bu araştırma için gerçekleştirilen içerik analizi, Avrupa Parlamentosu çatısı altında çok daha karmaşık bir resmi gözler önüne sermektedir. Öncelikle, merkez – sağda yer alan Avrupa Halk Partisi grubu üyelerinin iltica göçüne dair yoğun bir ilgisinin olduğu görülmektedir. Avrupa Parlamentosu üyelerinin sığınmacılar hakkındaki soru önergelerinin büyük çoğunluğu EPP üyeleri tarafından verilmiştir. Yukarıda da ifade edildiği üzere, bu çalışma kapsamında incelenen 237 soru önergesinin 50'sini tek başına Avrupa Halk Partisi Grubu olarak tanımlanan Hristiyan Demokratlar kaleme almıştır. Avrupa Halk Partisi Grubu üyelerinin sığınmacılara karşı genellikle kısıtlayıcı bir çerçeve dâhilinde hareket ettiği doğrudur. Sınırların etkin korunması, kaçak göçmenlere karşı poliseye önlemlerin artırılması, topluluk dışından gelen kişilere yapılan harcamaların AB'ye fazladan bir maliyet olarak vurgulanması öne çıkan konu başlıklarıdır. Bu anlamda, ilticayı sınırlamaya yönelik bir içerik kurgulanmıştır. Bununla birlikte, aynı parti gurubundan insani bir duruşun sergilendiği de görülmektedir.

Avrupa Parlamentosu üyelerinin ortaya koydukları içerik incelendiğinde, merkez sağ partisi olan EPP'nin de daha çok progresif veya sol partilerle özdeşleştirilen sığınmacı yanlısı anlatıma uzak olmadıkları görülmektedir. EPP parti grubunun en azından bazı üyeleri de sığınma konusundaki hak ihlallerine karşı oldukça hassas bir tavır içindedir. Özellikle sığınmacıların temel insani ihtiyaçlarının karşılanması ve işkenceden muaf olmaları konularında yaşanan insan hakkı ihlalleri açık bir şekilde reddedilmektedir. Bu bağlamda, EPP parti grubu üyelerinin AB devletlerin polis güçlerini ve Birliğin sınırlarını korumakla yükümlü kolluk gücü olan FRONTEX'in uygulamalarına yönelik eleştirileri mevcuttur. Göçmen karşıtı politikalarla özdeşleştirilen Avrupa Halk Partisi temsilcilerinin sığınmacıların insani ihtiyaçlarına karşı duyarlılıkları, toptancı bir bakışın geçerliliğini sorgulatmaktadır. Örneğin, EPP üyesi Polonyalı bir parlamenterin aşağıdaki sözleri, insani bedeli ne olursa olsun sığınmacıların geri dönüşünü destekleyen yaklaşımları oldukça sert bir şekilde eleştirmektedir.

"... Danimarka makamları Suriye'nin bazı bölgelerini geri dönüş için yeniden güvenli olarak tanımladığından ötürü bu bölgelerden gelen yüzlerce Suriyelinin oturma izinleri ya iptal edildi ya da yenilenmedi. Geri dönenler ciddi saldırı ve zulüm riskiyle karşı karşıya. ... Geri göndermeme ilkesine uymayan bu politikaya ilişkin olarak Danimarka'da

¹⁶ Theodoros Zagorakis (EPP). Yazılı Soru Önergesi. E-001273/2020. Attempted Mass Breach of the Greek Border at the instigation of Turkey.

¹⁷ Athanasios Plevris (EFD). Yazılı Soru Önergesi. E-3968/09. Harassment of FRONTEX Aircraft by Turkey.

¹⁸ Mounir Satouri (Verts/ALE), Tineke Strik (Verts/ALE), Hannah Neumann (Verts/ALE), Damien Carême (Verts/ALE), Salima Yenbou

(Verts/ALE), Jordi Solé (Verts/ALE), Alviina Alametsä (Verts/ALE). Yazılı Soru Önergesi. E-001700/2021. The Increase in Returns of Migrants to Libya since the Start of 2021 and the Monitoring of Returned Migrants in Libyan Detention Centers by the EEAS.

*gözetilmesine alınan veya Suriye'ye sınır dışı edilen mültecilere destek vermek adına Komisyon ne tür adımlar atacaktır? ...*¹⁹

Bütün bunlarla birlikte, EPP üyelerinin insani yaklaşımları benimsediği durumlar daha ziyade AB toprakları dışındaki uygulamalar ile ilgilidir. Merkez – sağ milletvekilleri insan hakları ile ilgili problem tanımlarında daha ziyade AB dışındaki ülkeleri muhatap olarak göstermektedir. EPP milletvekilleri sığınmacıların hak ve özgürlüklerine karşı duyarlıdır ancak daha öncesinde de ifade edildiği üzere bu durum genellikle sığınmacılara dair sorumluluğun AB dışındaki ülkelerde olduğu zaman söz konusudur. Bu ikili yaklaşım, EPP'nin haricinde merkezde yer alan diğer parti grubu olan RENEW ile sağ – muhafazakâr parti grupları için de geçerlidir. Örneğin, RENEW parti grubuna mensup milletvekilleri, sivil toplum raporlarından hareketle Afgan mültecilerin Pakistan tarafından ülkelere geri gönderilmesini sorgulamakta²⁰ ancak bu parti gruplarının hiçbir üyesi AB ülkeleri tarafından Afganların ülkelere geri gönderilmesine değinmemektedir. Sağ/muhafazakâr siyasiler, geri kabul dâhilinde ortak çalışılan ülkelerin AB normlarına ve göçmenlerle ilgili yasal gerekliliklere göre hareket etme iradelerine veya kabiliyetlerine ise sorgulamamaktadır. Bu konudaki tek istisna, ID Parti Grubundan milletvekilinin başörtü kullanma zorunluğuna karşı feminist bir İranlı insan hakları eylemcisini İran'a iade etmek üzereyken gösterdiği tepkidir.²¹

İçerik analizinin en çarpıcı bulgularından biri, Avrupa Milletler ve Özgürlük (ENF), Kimlik ve Demokrasi Partisi (ID) ve Avrupa Muhafazakârlar ve Reformcular (ECR) parti grupları gibi popülizmle özdeşleşen sağ – muhafazakâr parti gruplarının da zaman zaman sığınmacılara yönelik oldukça pozitif çerçeveler ortaya koymalarıdır. Bu parti gruplarına mensup milletvekillerinin devletleri sığınmacıların ihtiyaçlarına kayıtsız kalmaları nedeniyle eleştirdikleri örnekler bulunmaktadır. Ancak bu kapsamda eleştirilen devletlerin tamamı Cezayir, Çin, Kenya, Libya, Suriye ve Türkiye gibi AB dışındaki devletlerdir. Sığınmacıların AB topraklarına girmeleri veya zaten AB içinde olmaları durumunda çok farklı bir resim ortaya konmaktadır. Avrupa Milletler ve Özgürlük (ENF), Kimlik ve Demokrasi Partisi (ID) ve Avrupa Muhafazakârlar ve Reformcular (ECR) gruplarının üyeleri, konunun muhatabının AB veya üye ülkeler olması durumunda devletin ihtiyaçlarını incelemektedir. Bu kapsamda, ECR ve ID parti gruplarının AB dışındaki ülkelere karşı genel bir tavırdan ziyade belli ülkelere karşı bir söylem oluşturduğu ve özellikle de Türkiye'deki hak ihlallerini gündeme getirdikleri görülmektedir.

Avrupa Parlamentosunda iltica göçü ile ilgili olarak ortaya konan çerçevelerde genel olarak devletlerin güvenlik ihtiyaçlarını ve kendi vatandaşlarının refahını önceleyen dışlayıcı söylem hakimdir. Bununla birlikte, incelenen metinlerde sayıca daha az olsa da oldukça keskin eleştirilerin de olduğu görülmektedir. Bu bağlamda,

kısıtlayıcı söylemin baskınlığına rağmen yine de çoğulcu bir yaklaşımdan bahsetmek mümkündür. İnsani yaklaşımlar çoğunlukla üye devletlerdeki ve üçüncü ülkelerdeki gözetilme merkezlerinin koşullarını, zorunlu geri göndermeleri, hukuka aykırı sınır dışı edilmeleri, sığınmacıların güvenli olmayan ülkelere geri gönderilmesini ve menşe ülkelerdeki açık şiddet ortamına rağmen bu ülkelerin güvenli olarak sınıflandırılmasını eleştirmektedir. Kısıtlayıcı çerçevelerinin devlet merkezli anlayışlarının aksine, daha kapsayıcı bu yaklaşımın merkezinde bireyler ve bu bireylerin hikâyeleri bulunmaktadır.

AB'ye yönelmiş olan iltica göçüne dair pozitif içeriğin oluşumunda ideolojinin oldukça net bir önemi bulunmaktadır. Sığınmacıları devlet egemenliğine saldıran işgalciler olarak tanımlamak yerine onları kendi hikâyeleri olan bireyler olarak resmeden soru önergelerinin neredeyse tamamı progresif ve/veya sol parti gruplarına mensup vekiller tarafından kaleme alınmıştır. Bu yöndeki mesajların sayıları sınırlı da olsa özellikle Yeşiller grubuna mensup bazı parlamenterler hâkim görüş olan göçmenleri geri göndermeye yönelik siyasete alternatif görüşler ortaya koymaktadır. Bu görüşlerde, üye devletlere Birliğin temel değerleri ihlal etmeleri nedeniyle son derece ciddi bir eleştiri söz konusudur. Bu kapsamda, özellikle de Akdeniz'de gerçekleşen ölümlere yer verilmektedir.

Progresif parti gruplarına mensup milletvekilleri iltica kapsamında Türkiye ile yapılan İş Birliği veya geri kabul anlaşması konularında genellikle sessiz kalmaktadır. Yine de, sınırlı da olsa, bazı metinlerde geri kabul antlaşmasına karşı oldukça eleştirel bir çerçeve ortaya konmaktadır. Örneğin VERTS /ALE grubundan bir milletvekili, Türkiye-AB anlaşmasının sorunlu olduğunu dile getirmektedir. Yeşiller üyesi parlamentere göre Türkiye, AB ile imzaladığı anlaşmanın ardından açık kapı politikasını bırakmıştır. İlgili soru önergesi, Türkiye'nin bu yöndeki politika değişikliğinin geri göndermeme ilkesini ihlal ederek sığınma talebinde bulunma hakkıyla ilgili önemli sorunları beraberinde getirdiğini ifade etmektedir. Benzer şekilde, Cenevre Sözleşmesi'ne coğrafi bir sınırlama getirmesine karşın Türkiye'nin 'güvenli bir üçüncü ülke' olarak görülmesi sorgulanmaktadır.²² Hâkim söylemde mutlak olarak kabul edilen Türkiye-AB anlaşmasına dair istisnai bir başka eleştiri de yine Yeşil Sol gruba mensup bir başka parlamenterden gelmektedir. João Pimenta Lopes, 2016 yılında sunduğu önergede anlaşmanın uygulanmasından sonra Yunanistan'daki mülteci ve göçmenlerin kötüleşen koşullarının altını çizmektedir. Bu milletvekili, mülteci kamplarındaki kötü koşullara atıfta bulunarak, AB'nin geri göndermeme ilkesine ve 1951 Cenevre Sözleşmesi'ne uygun hareket etmesi gerektiğini belirtmektedir. Aynı milletvekili, soru önergesinde insan haklarının gerekliliklerini yerine getirme çağrısında bulunmaktadır.²³

¹⁹ Janina Ochojska (EPP). Yazılı Soru Önergesi. PE692.235v02-00. Syrian refugees in Denmark.

²⁰ Urmas Paet (Renew). Yazılı Soru Önergesi. E-002714/2019VP/HR: Afghan Refugees in Pakistan.

²¹ Marco Campomenosi (ID), Anna Bonfrisco (ID), Simona Baldassarre (ID), Rosanna Conte (ID), Valentino Grant (ID), Marco Dreosto (ID), Gianna Gancia (ID), Alessandro Panza (ID), Susanna Ceccardi (ID), Luisa Regimenti (ID), Alessandra Basso (ID), Angelo Ciocca (ID), Antonio Maria Rinaldi (ID), Silvia Sardone (ID), Francesca Donato (ID), Lucia

Vuolo (ID), Isabella Tovaglieri (ID), Danilo Oscar Lancini (ID), Elena Lizzi (ID), Annalisa Tardino (ID), Matteo Adinolfi (ID). Yazılı Soru Önergesi. E-006307/2020: The Detention of Nasibe Semsai and Turkey's Migration Policies towards Totalitarian Regimes.

²² Ernest Maragall (Verts/ALE). Yazılı Soru Önergesi. E-002903/2016. Flaws in EU-Turkey Deal.

²³ João Pimenta Lopes (GUE/NGL). Yazılı Soru Önergesi. E-002649/2016. Worsening Conditions for Refugees in Greece.

AB yolundaki sığınmacıların kırılma noktalarına ilişkin çok az sorudan bir diğeri, Sosyal Demokrat İttifakı üyesi Marlene Mizzi tarafından sunulmuştur. Mizzi, AB üyesi olmayan ülkelerle işbirliğinin olası sorunlarına karşı önlemlerini şu sözlerle sorgulamaktadır:

“...Komisyon, mülteci haklarının korunmasını değerlendirmek, insan hakları kriterlerini tanımlamak ve operasyonel hesap verebilirliği artırmak için AB'nin Birlik dışındaki ülkeler ile işbirliğine ilişkin ne gibi önlemler aldığını açıklayabilir mi?” Komisyon, AB üyesi olmayan ülkelerle hangi işbirliği projelerinin şeffaf bir şekilde tasarlandığını, benimsendiğini ve uygulandığını ve bunların ortak projelere uluslararası ve sivil toplum kuruluşlarının katılımı gibi kamu denetimini sağlayan mekanizmalarını içerip içermediğini belirtebilir mi? ...”²⁴

Yukarıda da tartışıldığı üzere, Akdeniz ülkelerinden gelen Avrupa Parlamenterlerinin sığınmacılara yönelik son derece sert açıklamaları olsa da bu ülkelerden gelen progresif parti grupları üyelerinin alternatif söylemler de ortaya koyabildikleri görülmektedir. Örneğin, Yeşiller grubuna mensup Kıbrıslı bir parlamenter AB'nin Türkiye ile anlaşmasında ikircikli bir tavır içinde olduğunu dile getirmektedir. Yeşiller grubundan Georgiou'ya göre Türkiye'nin kadınlara yönelik şiddeti önlemek için tutarlı bir Avrupa yasal çerçeve hükümleri sunan İstanbul Sözleşmesi gibi temel anlaşmalardan geri çekilirken, sığınmayla ilgili konularda Türkiye ile işbirliği yapılması etik değildir.²⁵ Yine İspanya'dan progresif parti grubuna mensup bir başla parlamenter olan Jakovčić, Frontex'in Akdeniz Bölgesindeki uygulamalarını sadece göçmenlerin geldikleri ülkelere gönderilmesi ile sınırlandırılmasını eleştirmektedir. Jakovčić'e göre, Frontex aynı zamanda göçmenlerin insani ihtiyaçlarını karşılamak ile de yükümlüdür ve bu sorumluluğunu yerine getirmemektedir.

“...Geçen ay Akdeniz'de meydana gelen ve 750 kişinin boğulduğu en kötü göçmen gemi kazasının ardından AB'den kapsamlı bir göç politikası üzerinde anlaşmaya varılması istendi. Avrupa Ombudsman Ofisine göre, AB sınır kontrol kurumu Frontex, 2006 ve 2015 yılları arasında 267 uçuşla 13.000 kişiyi anavatanlarına geri gönderdi. Bugüne kadar, güç kullanımı da dâhil olmak üzere üç kritik durum rapor edilmiştir. Avrupa Ombudsmanı'na göre Frontex, sınır dışı edilen binlerce göçmenin haklarını korumak ve geri gönderilen bireylerin insanlık onuruna saygı gösterilmesini sağlamak için daha fazlasını yapmalıdır. Frontex, zamanında tıbbi muayenelerin yapılmasını sağlamak ve engelli kişileri, hamile kadınları ve çocukları daha iyi korumak için geliştirilmelidir...”²⁶

Sol parti gruplarına mensup milletvekilleri, sığınmacıların 'güvenli üçüncü ülkelerde' karşı karşıya kaldıkları insani

sorunlara karşı ortaya konan kayıtsızlığı eleştirmektedir. Bu kapsamda, hâkim çerçeve sağcı/muhafazakâr milletvekillerinin sunduğu çerçeve olsa da az sayıdaki bu öneriler alternatif görüşler ortaya koymaları açısından önem taşımaktadır. Konuya dair en ağır sorumluluğu taşıyan kıyı ülkelerinden gelen milletvekilleri dahi bu sığınmacılara yönelik oldukça kapsayıcı bir yaklaşım sergileyebilmektedir. Örneğin, sosyal demokrat gruptan Yunan parlamenter Kaili, mültecilerin geri dönüşüne ilişkin AB-Türkiye anlaşmasının uygulanmasını, bu anlaşma Yunanistan'ın üzerindeki yükü kaldırsa da bu ülkede içinde buldukları kötü koşulların altını çizerek eleştirmektedir:

“... Reuters'e göre, Türkiye'nin geri dönenler için güvenli bir ülke olup olmadığı konusunda BM ve insani yardım kuruluşları tarafından endişe dile getirilmektedir. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği şu anda barındıkları Kırklareli kampına erişim sağlayamamaktadır. BM Dünya Gıda Programı, Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin durumuyla ilgili endişelerini dile getirerek, bunların %90'ının resmi kampların dışında yaşadığını belirtti. Birçoğu işsiz ve zaman zaman kaynak enfeksiyon ve salgın olmasından korkulan derme çatma barınaklarda hayatta kalıyor...”²⁷

Önerge, komisyonun sorumluluklarını hatırlatarak şu sözlerle sonlanmaktadır: *“...Komisyon, gıda ve hijyenle ilgili anlaşmanın hükümlerine Türkiye'nin uyumunu nasıl sağladığını söyleyebilir mi? Kırklareli kampındaki koşullardan haberdar mı? Türkiye'ye dönenlerin mülteci kamplarında mı yoksa derme çatma barınaklarda mı yaşadığını biliyor mu?”²⁸*

Kadınlar ve çocuklar ile ilgili meseleler, AB Parlamenterlerinin sığınma göçü ile ilgili olarak en olumlu mesajlar verdikleri örneklerdir. Yeşiller, İlericiler ve Sosyal Demokratlar kadın ve çocukların savunmasızlığı bağlamında mevcut uygulamaları daha sert bir şekilde eleştirmekte ve bu uygulamalarının AB normları ve değerleriyle uyumunu sorgulamaktadır.²⁹ Bazı metinlerde ise ciddi insan hakları sorunları olan devletlere karşı ekstra yaptırımlarda ısrar edilmektedir. Örneğin, Eritreli sığınmacıların Libya'da karşılaştığı sınır dışı etme ve tutuklamaları ele alan Sosyal Demokrat milletvekilleri, bu ülkeye karşı adımlar atılması gerektiğini ifade etmektedir.³⁰ Merkez sağda konuşulanan Avrupa Halkları Partisi Grubu üyeleri, özellikle cinsiyetle ilgili sorunlar veya çocukların ihtiyaçları söz konusu olduğunda sığınmacılardan yana tavır almaktadır.

Afganlar, Eritreli, Pakistanlılar, Suriyelilerin yanı sıra Romanlar da sığınma konusunda öne çıkan bir diğer gruptur. İlerici milletvekillerinin diğer etnik ve / veya dini kökenli sığınmacılar için de zaman zaman duyarlılık gösterdikleri ancak özellikle Roman kökenli sığınmacıların

²⁴ Marlene Mizzi (S&D). Yazılı Soru Önergesi. E-003225/2016. Subject: EU cooperation with non-EU countries on migration

²⁵ Giorgos Georgiou (GUE/NGL). P-003911/2019. Ratification and Implementation of the Istanbul Convention.

²⁶ Ivan Jakovčić (ALDE). 1062019.EN PE 558.537. Yazılı Soru Önergesi. E-007962/2015. Rights of Deported Migrants.

²⁷ Eva Kaili (S&D). 1093990.EN PE 581.796. Yazılı Soru Önergesi. E-003565/2016. Implementation by Turkey of Agreement Concerning the Return of Refugees and their Living Conditions with regard to Food and Hygiene.

²⁸ Eva Kaili (S&D). 1093990.EN PE 581.796. Yazılı Soru Önergesi. E-003565/2016. Implementation by Turkey of Agreement Concerning the

Return of Refugees and their Living Conditions with regard to Food and Hygiene.

²⁹ Diğerlerinin yanı sıra bakınız: Maria Eleni Koppa (S-D) and Stavros Lambrinidis (S-D). Yazılı Soru Önergesi. E-4764/09. International Protection of Immigrant Minors in Greece; Willy Meyer (GUE/NGL). Yazılı Soru Önergesi. E-8642/2010, Deportation of Unaccompanied Afghan Minors.

³⁰ Patrizia Toia (S&D), Rita Borsellino (S&D) and Roberto Gualtieri (S&D). Yazılı Soru Önergesi. E-5580/2010. Deportation and Arrest of 250 Eritrean Refugees.

güvenlik ve güvenlik endişeleri nedeniyle geri gönderilmelerine karşı çıktığı görülmektedir. Roman göçmenlerle ilgili tartışmalarda göçmen karşıtı, sağcı muhafazakâr partilerin eksikliği göze çarpmaktadır. Bu göçmenlerin hak ve özgürlüklerini savunmada pro-aktif bir yaklaşım benimsemedikleri gibi, daha kucaklayıcı politika yaklaşımlarına yönelik çağrılara da aktif olarak karşı çıkmamaktadırlar. Bu durum ise milletvekillerinin ideolojilerine ve ülkelerine sığınmacıların dini kimliklerinin de sığınma konusundaki çerçevelerin şekillendirilmesinde kimlikle ilgili direktifler getirmektedir.

Bütün bunlarla birlikte, bu kapsayıcı yaklaşım, sınırlayıcı yaklaşımdan farklı olarak net bir çözümden yoksundur. Her ne kadar tartışmalı da olsa göçmen karşıtı çerçeve, nihai politika seçenekleri olarak geri dönüş ve kısıtlamayı somut bir öneri olarak dile getirmektedir. Diğer yandan en insani çerçeveler bile, durumu etkisiz uluslararası örgütlere yönlendirmekten başka bir çözümden yoksundur. Göçmenlerin savunmasızlığına ilişkin gözlemler genellikle Komisyon'a ne yapacaklarını soran açık uçlu sorularla sona ermektedir. GUE/NGL grubunun altı farklı üyesi tarafından ortaklaşa sorulan bir soru, progresif partilerin sığınmayla ilgili sorunlara ilişkin net bir duruş geliştirmelerine rağmen somut çözümler geliştirmek konusunda eksik kalmalarına dair bir örnektir. Yukarıda ü bahsi geçen altı milletvekili, şu sözlerle sorunun cevabını bulmayı komisyona bırakmaktadır:

“... AB-Türkiye Ortak Bildirisi'nin sadık bir şekilde uygulanması ve Türkiye'den Yunanistan'a mülteci ve göçmen akışının askıya alınması için Türkiye ile işbirliği içinde ne gibi önlemler alacaktır? Yunan adalarında mahsur kalan mültecileri rahatlatmak için ne gibi önlemler alacak? AB'nin şu anda, Suriye'deki çatışmanın trmanması ve Türkiye'nin konumu göz önüne alındığında, Yunanistan'a giden mülteci ve göçmenlerin sayısındaki keskin artış ve bunların Üye Devletler arasında adil dağılımı ile başa çıkmak için bir planı var mı?”³¹

Güvenlik odaklı çerçeveler ise net politika formülasyonları ile öne çıkmaktadır. Yasadışı olarak tanımlanan göçmenlerin girişleri ve/veya kalışları sorunsallaştırılmaktadır. Sorunun çözümü ise AB'ye yönelik bu tür 'akışları' çözmek için menşe ülkelerle veya üçüncü güvenli ülkelerle işbirliği yapmaktır. Bu kapsamdaki temel politika araçları ise siyasi ve diplomatik baskı uygulamak ve işbirliği yapılacak ülkelere fon açmak olarak sunulmaktadır.³² Bir başka ifade ile, popülist yaklaşımın karmaşık sorunlara sığ ancak kolay anlaşılabilir ve net çözümler üretme eğilimi ile paralel olarak göçmen karşıtı siyasetin politika önerileri nettir. Aşırı sağ popülist parti gruplarının da dâhil oldukları güvenlik merkezli siyasi öneriler insani değerleri öne çıkartan görüşlere kıyasla çok daha somut çözümler sunmaktadır. Bu durum ise sığınma göçünde özgürlükçü siyasetin en temel çıkmazlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

6. Sonuç

Bu çalışma, Avrupa Parlamentosu üyelerinin sığınmacıların geri dönüşleri konusunda nasıl bir gerçeklik inşa ettiklerini incelemek amacıyla 2009 – 2021 yılları arasındaki üç farklı parlamento döneminde sundukları soru önermeleri üzerinde bir içerik analizine dayanmaktadır. Araştırma sonrasında elde edilen bulgular, ilgili söylemde kısıtlayıcı yaklaşımların ağırlığını ortaya koyarken aynı zamanda – merkez sağ partilerin de insani yaklaşımlara uzak olmadığını göstermektedir. Bu bağlamda, sığınmacı göçü bağlamında merkez sağ/muhafazakâr partilerin doğrudan göçmen karşıtı siyaset ile özdeşleştirilmelerini sorgulayan bulgular mevcuttur. Avrupa Parlamentosu dâhilinde merkez sağ olarak konumlanan Avrupa Halkları Parti Grubu milletvekillerinin sığınmacıların kırılma noktalarına dikkat çektikleri ve göçmen yanlısı çerçeveler sundukları örnekler istisnai değildir. Araştırma verileri, Merkez Sağ ve Sosyal Demokratlar arasında benzerliklere işaret etmektedir. İdeolojiler arasındaki temel ayrım göçmen karşıtı popülist gruplar ile progresif parti gruplarının sahip oldukları ahlaki duruşlardır. Bu parti gruplarından gelen parlamenterlerin referans aldıkları değerler birbirinden çoğu zaman oldukça keskin şekillerde ayrılmaktadır. Literatürde de ifade edildiği üzere aşırı sağcı parlamenterler göçmen karşıtı bir yaklaşım gösterirken progresif parti grupları mensupları göçmen yanlısı politikaları savunmaktadır. Bununla birlikte, insani hassasiyetleri dile getiren çerçeveler, temelde farklı politika önerileri sunmamaktadır. Progresif siyaset çoğu zaman katı ve kısıtlayıcı göç rejiminin ılımlı bir şekilde uygulanması yönünde bir çerçeve çizmekten öteye gitmemektedir.

Zorunlu göçmenlerin sorunlarına empati ile yaklaşan milletvekilleri, aynı zamanda, AB'nin dünyanın farklı yerlerinden gelen büyük ölçekli göç ev sahipliği yapma kapasitesinin de sınırlarına vurgu yapmaktadır. Bu bakımdan, sığınma göçü konusunda birbirine zıt olarak konumlandırılan komüniteryen – kozmopolit (Balabanova ve Balch, 2010), kurban – işgalci (Van Gorp, 2005) veya pozitif – negatif (Aydemir ve Vleigenthart, 2018) gibi birbirine zıt ikili kategorilerden daha karmaşık ve iç içe bir söylem mevcuttur. Avrupa Parlamentosu üyeleri, çoğu durumda sığınmacıları ülkelere geri gönderme yönünde tavır alsalar dahi insani politikalara uzak değildir.

Siyasi yelpazenin sağ-muhafazakâr kesiminde yer alan popülist partilerin yanı sıra merkez sağ da olası göçmenlerin girişini durdurmayı ve geri dönüşü incelemektedir. Ancak bu, kısıtlayıcı çerçevelerde insani yaklaşımın tamamen devre dışı bırakıldığı anlamına gelmemektedir. Göçmen karşıtı siyasi partiler dahi sığınmacıların hassasiyetlerine tamamen kayıtsız değildir. Bu kapsamda, en dikkat çekici konulardan biri, bu partilerin özellikle sığınmacıların AB dışındaki diğer ülke topraklarında olmaları durumunda göçmen yanlısı bir söylem geliştirmeleridir. Bu bağlamda popülist/sağcı politikacılar diğer otoriter liderlere karşı mücadelelerinde göçü araçsallaştırmaktadır. AB'ye yönelik 'yasadışı akışı' çözmek üzere ortaya konulan politika önerisi ise göç ile ilgili meselelerin Türkiye gibi dış ülkelerin sorumluluğuna

³¹Konstantinos Arvanitis (GUE/NGL), Dimitrios Papadimoulis (GUE/NGL), Stelios Kouloglou (GUE/NGL), Elena Kountoura (GUE/NGL), Petros Kokkalis (GUE/NGL), Alexis Georgoulis (GUE/NGL). Yazılı Soru Önergesi. E-001213/2020. Increased Refugee and Migratory Flows at the Turkish-Greek Border.

³²Elisavet Vozemberg-Vrionidi (EPP). Yazılı Soru Önergesi. E-016092/2015. EU-Africa Cooperation on Refugees.

birakılmasıdır (*outsourcing*). Bu yöndeki siyaset önerilerinde, 'yasadışı göçmenlerin' geri dönüşü üzerinde uzlaşma sağlanmış bir karar olarak sunulmakta ve bu geri dönüşü hızlandırmanın yolları üzerinde durulmaktadır.

Bu bağlamda, sığınma göçüne dair dikkat çekici bir diğer konu, farklı konu başlıklarının farklı parti grupları tarafından sahiplenilmesidir. Geri kabul anlaşmaları, çoğunlukla sağ ve/veya muhafazakâr partilerin ilgilendiği bir konu başlığıdır. Progresif veya sol partiler nadiren geri kabul anlaşmalarına değinmektedir. İkinci grup milletvekilleri daha insani bir anlayış içinde olmalarına rağmen, birkaç istisnai durum dışında Türkiye-AB anlaşmasının veya diğer geri kabul anlaşmalarının meşruiyetini sorgulamamaktadır. Esasen progresif ve/veya sol ideolojiler konuya dair alternatif gerçeklikler üretmekten yoksundur. Bu parti gruplarına mensup üyelerin ortaya koydukları tek farklı vurgu, göçmenleri ülkelerine geri gönderirken insan hakları ilkelerine bağlı kalınmaları yönündeki ısrarlarıdır. İnsan odaklı çerçeveler, güvenlik odaklı çerçevelerle karşılaştırıldığında politika önerilerinin de çok daha muğlak olduğu görülmektedir. Göçmen yanlısı anlatıları benimseyen pek çok soru önergesinde Komisyonun belirli olaylar hakkında ne yapmayı planladığını soran ucu açık bir tutum sergilenmektedir. Bir diğer ifade ile insan odaklı yaklaşımlar, gerçek hayatta karşılık bulan çözüm önerilerini sunmak konusunda güvenlik odaklı yaklaşımlardan daha zayıftır.

Sığınma göçüne dair söylemde diğer bir önemli faktör, milletvekillerinin geldikleri ülkelerin konu üzerindeki genel politikasıdır. Bu bakımdan özellikle sığınma göçünden en fazla etkilenen ülke olan Yunanistan'dan gelen milletvekillerinin diğer milletvekillerinden daha kısıtlayıcı çerçeveler benimsedikleri görülmektedir. Sığınmacıların etnik ve/veya dini kimlikleri de bir diğer belirleyici etmen olarak karşımıza çıkmaktadır. Muhafazakâr ve/veya sağ parti grubu mensupları, Roman göçmenlere karşı Afrika, Doğu Asya ve Orta Doğu ülkelerinden gelen göçmenlerle kıyasla daha az eleştirel bir dil kullanmaktadır. Bu durumun oluşmasında ise, milletvekilinin ideolojisine ve ülkesine ek olarak sığınmacıların kimliğinin de önemli olduğu görülmektedir.

Bu çalışma, Avrupa Parlamentosunda sığınma kökenli göçmenlere dair nitel sol-progresif partiler ile sağ-muhafazakar partilerin sunduğu içeriği karşılaştıran bir çalışmadır. İkili ideolojik ayrımın yanı sıra liberal, neoliberal, muhafazakâr, yeni muhafazakâr, sosyal demokrat, sol, Marxist, neo-marxist, çevreci, feminist, radikal ve liberal feminist, agonistik demokrat gibi onlarca farklı ideolojik ayrışmanın zorunlu göçe dair söylemini inceleyen çalışmalar daha detaylı analizler sunabilecektir. Benzer veri setleri üzerinden yapılacak nicel araştırmalar ise bu sonuçların ne derece genellenebilir olduğuna dair fikir verecektir. Nicel araştırmalar sayesinde Avrupa Parlamentosu Üyelerinin – özellikle uzun vadede - ideolojik yaklaşımlarının ve ülkelerinin yanı sıra pragmatist motivasyonlarla ve konjunktürel nedenlerle hareket edip etmediğini saptamak mümkün olacaktır. AB'nin diğer farklı kurumlarının yanı sıra AB Parlamenterlerinin farklı faaliyetleri üzerine yapılacak içerik analizleri ise araştırma bulgularının farklı platformlardaki geçerliliğini saptamak konusunda yardımcı olacaktır.

Kaynakça

- Alkan, Y. S. (2019). AB'nin Normatif Güç Kimliği ve Suriye Mülteci Krizi Arasındaki İlişki Üzerine Ian Manners'ın Teorik Yaklaşımı Çerçevesinde Politik Bir Analiz, *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20 (37), 545-581.
- Akarçay, P. (2021). İşveç'te Göçmen Politikaları Kapsamında Aşırı Sağ Partinin Yükselişi, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 76 (1), 165 – 190.
- Aknur, M. (2020). Almanya'da Radikal Sağın Yükselişi: Almanya için Alternatif Partisi, Popülizm ve Demokrasi, *International Journal of Social Inquiry*, 13 (2), 415-446.
- Aknur, M. ve Saylan, İ. (2019). Avrupa Demokrasisine Yönelik Güncel Bir Tehdit: Popülist Radikal Sağın Yükselişi, *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 18 (2), 289-324.
- Ambrosetti, E. ve Paparusso, A. (2015). Immigration Policies in the EU: Failure or Success? Evidences from Italy". Der: Strangio, Donatella ve Giuseppe Sancetta. Italy in a European Context: Research in Business, Economics, and the Environment. Hampshire: Palgrave Macmillan, s. 28-49.
- Aydemir, N. (2021). Framing Syrian Refugees in Turkish Politics: A Qualitative Analysis on Party Group Speeches, Territory, Politics and Governance, 10.1080/21622671.2021.2012247.
- Aydemir, N. ve Vliegthart, R. (2018). Public Discourse on Minorities: How Discursive Opportunities Shape Representative Patterns in the Netherlands and the UK, *Nationalities Papers*, 46 (2), 237-251.
- Aydın-Düzgüt, S. (2016). De-Europeanisation Through Discourse: A Critical Discourse Analysis of AKP's Election Speeches, *South European Society and Politics*, 21 (1), 45-58.
- Bakker, R. de Vries, C., Edwards, E., Hooghe, L., Jolly, S., Marks, G., Polk, J., Rovny, J., Steenbergen, M. ve Vachudova, M. A. (2015). Measuring Party Positions in Europe: The Chapel Hill Expert Survey Trend File, 1999-2010, *Party Politics* 21(1), 143-152.
- Balabanova, E., ve Balch, A. (2010). Sending and Receiving: The Ethical Framing of Intra-EU Migration in the European Press, *European Journal of Communication*, 25(4), 382-397.
- Berg, B.L. ve Lune, H. (2004). *Qualitative Research Methods for the Social Sciences*, Pearson, Boston.
- Boomgaarden, H. G. ve Vliegthart, R. (2007). Real-World Indicators and the Coverage of Immigration and the Integration of Minorities in Dutch Newspapers, *European Journal of Communication*, 22, 293-314.
- Castles, F. G. ve Mair, P. (1984). Left-Right Political Scales: Some 'Expert' Judgments, *European Journal of Political Research* 12, 73-88.
- Çolakoglu, E. (2019). Avrupa'da Mülteciler, Yükselen Aşırı Sağ ve Seçim Süreçleri, *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 33 (3), 9333-961.
- D'Haenens, L. ve Bink, S. (2007). Islam in the Dutch Press: With Special Attention to the Algemeen Dagblad, *Media Culture Society*, 29, 135-149.
- Enyedi, Z. (2008). The Social and Attitudinal Basis of Political Parties: Cleavage Politics, *European Review*, 16 (3), 287-304.
- Entman, R.M. (1993). Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm, *Journal of Communication* 43 (4), 51-58.
- Giugni, M. ve Passy, F. (2004). Migrant Mobilization between Political Institutions and Citizenship Regimes: A Comparison of France and Switzerland, *European Journal of Political Research*, 43, 51-82.
- Halhallı, B. (2020). *Batı Avrupa'da Popülist Radikal Sağın Öteki İnşası ve Söylemsel Stratejileri: Hollanda, Avusturya ve Fransa Örnekleri*, Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Hall, S. (1994). *İdeolojinin Yeniden Keşfi: Medya Çalışmalarında Baskı Altında Tutulmuş Geri Dönüşü, Medya İktidar İdeolojisi içinde*, der. ve çev. Mehmet Küçük. Ark Yayınları, Ankara.
- Hix, S. ve Noury, A. (2007). Politics of Economic Interests: Determinants of Migration Policies in the European Union, *International Migration Review*, 41 (1), 182-205.
- Hooghe, L., Marks, G. ve Wilson, C.J. (2002). Does Left/Right Structure Party Positions on European Integration?, *Comparative Political Studies*, 35(8), 965-989.
- Hsieh, H. F. ve Shanon, S. E. (2005). Three Approaches to Qualitative Content Analysis, *Qualitative Health Research*, 15, 1277-1288.

- İçduygu, A. (2007). EU-ization Matters: Changes in Immigration and Asylum Practices in Turkey. Faist T. ve A. Ette A. (eds), *The Europeanization of National Policies and Politics of Immigration, Migration, Minorities and Citizenship*, Palgrave Macmillan, Londra, 201-222.
- Ireland, P. (2004) *Becoming European: Immigration, Integration, and the Welfare State*, University of Pittsburgh Press, Pittsburgh, PA.
- Kaya, A. (2020). Avrupa’da Popülist Sağın Yükselişi: Çeşitlilik ve Birlik İçerisinde Kaybolanlar, *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 18 (69), 128-155.
- Larive, M. H. A. (2015). A Crisis for the Ages: The European Union and the Migration Crisis. The Jean Monnet/Robert Schuman Paper Series, s. 1-17. Kitschelt, H. (1994). *The Transformation of European Social Democracy*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Kitschelt, H. (1995). *The Radical Right in Western Europe*, University of Michigan Press, Ann Arbor.
- Kirişçi, K. (2003). Turkey: A Transformation From Emigration to Immigration. Migration Policy Institute. <https://www.migrationpolicy.org/article/turkey-transformationemigration-immigration> Erişim Tarihi 27.09.2021.
- Koopmans, R., Statham, P., Giugni, M. ve Passy, F. (2005). *Contested Citizenship: Immigration and Cultural Diversity in Europe*, Minnesota University Press, Minneapolis.
- Kosic, A. ve Phalet, K. (2007). Ethnic Categorization of Immigrants: The Role of Prejudice, Perceived Acculturation Strategies and Group Size, *International Journal of Intercultural Relations*, 30, 769-782.
- Kroon, A. C., Kluknavska, A., Vliegthart, R. ve Boomgarden, H. (2016). Victims or Perpetrators? Explaining Media Framing of Roma across Europe, *European Journal of Communication* 31 (4), 375-392.
- Lijphart, A. (1981). Political Parties: Ideologies and Programs. Butler, D., Penniman, H. R. ve Ranney, A. (Eds). *Democracy at the Polls: A Comparative Study of Competitive National Elections*, American Enterprise Institute for Public Policy Research, Washington, D.C., 26-51.
- Listhaug, O., MacDonald, S.E., Rabinowitz, G. (1994). Ideology and Party Support in Comparative Perspective, *European Journal of Political Research*, 25(2), 111-49.
- Marks, G., L. Hooghe, M. Nelson, and E. Edwards. (2006). Party Competition and European Integration in the East and West Different Structure, Same Causality, *Comparative Political Studies*, 39 (2), 155-75.
- Meç, S. N. (2018). *Göçün Güvenleştirilmesi: Almanya’da AfD’nin Yükselişi ve Suriyeli Mülteci Krizi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Müdde, C. (2013). Three Decades of Populist Radical Right Parties in Western Europe: So What?, *European Journal of Political Research* 52 (1), 1-19.
- Ozçürümez, S. ve Şenses, N. (2011). Europeanization and Turkey: Studying Irregular Migration Policy, *Journal of Balkan and Near Eastern Studies*, 13 (2), 233-248.
- Penev, D. (2017). Normative Power Europe and Migration: A ‘Refugee Crisis’ or a ‘Normative Crisis’?. Yüksek Lisans Tezi, Budapest: Central European University. Poole, E. (2000). Framing Islam: An Analysis of Newspaper Coverage of Islam in the British Press. Hafez, K. (Eds). *Islam and the West in the Mass Media: Fragmented Images in a Globalizing World*, Hampton Press, New Jersey, 157-179.
- Seth, vd. (2021). Chapel Hill Expert Survey Trend File, 1999-2019, *Electoral Studies*. <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2021.102420>
- Tanrıkulu, F. (2020). Avusturya’da Aşırı Sağın Yükselişinin Ana Akım Siyasete ve Göçmenlerin Hayatlarına Etkileri, *Amme İdaresi Dergisi*, 53 (1), 93-118.
- Tauscher, S. ve Bezci, B. (2016). Son Dönem Almanya’ında Yabancı Hakları Tartışmaları, *Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi*, 2 (3), 74-89.
- Van Gorp (2005). Where is the Frame? Victims and Intruders in the Belgian Press Coverage of the Asylum Issue, *European Journal of Communication* 20 (4), 484-507.
- Van Prooijen, J. W. ve Krouwel, A. P. M. (2017). Extreme Political Beliefs Predict Dogmatic Intolerance, *Social Psychological and Personality Science*, 8 (3), 292-300.
- Vliegthart, R. ve Roggeband, C. (2007). Framing Immigration and Integration: Relationships between Press and Parliament in the Netherlands, *International Communication Gazette*, 69, 295-319.
- Walgrave, S. ve Aelst, P. (2006). The Contingency of the Mass Media’s Political Agenda Setting Power: Toward a Preliminary Theory. *Journal of Communication*, 56, 88-109.
- Wheatley, J. (2016). Cleavage Structures and Dimensions of Ideology in English Politics: Evidence from Voting Advice Application Data, *Policy and Internet*, 8 (4), 457-477.